

Barcelona, 21⁸ de març de 1930

La Quella de la Torratxa

ANY LIV - 2647⁸ - 15 cts. - Atrassats, 30

Ai, la mare! Que patirem!

GRAN TEATRE ESPANYOL TEATRE CATALA NOVELTATS

Companyia de vodevil i grans espectacles de

JOSEP SANTPERE

Primers actors i directors, JOSEP SANTPERE i ALEXANDRE NOLLA
Primera actriu, MARIA FORTUNY

Avui, divendres, tarda: **LES DONES DE TOTHOM.** — Nit: Estrena del picaresc vodevil **HA ARRIBAT L'HORA, O QUI GEMEGA JA HA REBUT.**

Demà, dissabte, tarda, a dos quarts de cinc: **NO ES POT ESSER BON NOI i PATACOT I MANDINGA.** — Nit: **HA ARRIBAT L'HORA.**

Diumenge, tarda i nit: **NO ES POT ESSER BON NOI i HA ARRIBAT L'HORA.**

TEATRE TALIA

Companyia de vodevil i teatre modern

Primera actriu: **MERCÉ NICOLAU**

Primeres actrius: **VISITA LOPEZ, DOLORS PLA**

Primers actors: **S. SIERRA i M. GIMENEZ SALES**

Avui, divendres, tarda, a les cinc: **Seients de pati, una pta**
El vodevil **EL PECAT DE LES CASADES.**

Demà, dissabte, tarda, a dos quarts de cinc: **L'exitàs**

L'ESCANDOL DEL 22

Cada nit, l'emocionant obra nordamericana, de gran èxit:

EL MISTERI DE LONG BRANCH

Dissabte, nit: Estrena del monòleg de R. Caralt, **CONFERENCIA PER A CASADES**, per Visita López.

Diumenge, tarda i nit: Extraordinaris i sensacionals programes.

OLYMPIA

CIRQUE D'HIVER

Avui, divendres, nit, i dissabte i diumenge, tarda i nit: El formidable espectacle d'èxit insuperable,

EL DRAMA DE CRISTO

(EN ESPANOL)

Recopilació dels Sants Evangelis, amb cinc jornades (la quarta dividida en dues parts), per MARIO MORANDINI, traducció espanyola dels Rvds. Pares J. BORDAS i P. M. ESCURSELL, comentant amb il·lustracions musicals i cants clàssics religiosos **EL DRAMA DE CRISTO.**

TEATRE APOLO

Totes les nits, i dies festius tarda i nit:

LA ROSA DEL AZAFRAN

l'insuperable èxit líric de l'any. — El millor llibre de **FREDERIC ROMERO i G. FERNANDEZ SHAW.** — La millor partitura del mestre **JACINT GUERRERO.**

Triomf clamorós d'autors i intèrpretes, amb

LA ROSA DEL AZAFRAN

TEATRE COMIC

ESPECTACLES VEDRINES

Avui, divendres, nit, i totes les nits:

FORMIDABLE EXIT del super-espectacle de Vicents Pardo, música del mestre Isidre Roselló,

VENUS GENITRIX

Mise en scène **ELIA ALBAREDA.** Gran triomf de l'estupenda parella de ball **MAURY WELDY.**

150 FORMOSOS BALLARINES, 150

Avui, divendres, tarda: **VIVIM A LES PALPENTES.** — Nit, Programa Rusiñol: **MISS BARCELONETA i A CA L'ANTIQUARI.**

Diumenge, primera sessió: Darrera de **LA VENTAFocs.** Segona sessió i nit, 2 obres, 2 - 4 actes de gran broma:

SANG BLAVA i UN COP D'ESTAT

Dimarts, benefici de **MARIA MORERA: LA MARE.**

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOLVRÉ

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vaginitis*, *gaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Solvré.** Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sem pre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avarosia), *eczemes*, *herpes*, *ulceres varicosos* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, flictons, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Solvré.** Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sôkatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebren gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrotllament, tractament i guariment de les dites malalties.

"El qui té Blenorragia (Purgacions) és perquè vol"

Quan esteu cansats de medicar-vos sense trobar millora, o bé no assoliu un complet guariment de vostra **Blenorragia** en qualsevol de les seves manifestacions (*uretritis*, *prostatitis*, *cistitis*, *artritis*, *gonocòcciques*, *gonorrea crònica*, o *gota militar*, etc., etc., de l'home, i (*vaginitis*, *metritis*, *leucorrea*, *fluixos*, etc., etc.), de la dona; exigiu al vostre farmacèutic els acreditats

Catxets Neisserinos

i obtindreu un ràpid i perfecte guariment de la vostra malaltia, discretament i sense molèsties.

De venda: **Barcelona**, SUANA, Escudillers, 8; **BELTRAN**, Junqueres, 11; **Reus**, SOLER, Llovera, 26 i Centres d'específics.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

La festa d'aquests dies

ORDIALITAT. *Entente cordiale.* Solidaritat d'intelligències i de sensibilitats. Els homes que compren-gueren i els que foren compresos. Aplaudiments. Llibertat. "Levanto mi copa..." Més aplaudiments. Els noms brillants de les lletres, de les arts, de les ciències, de la indústria, del comerç i fins de cert proletariat, que té una noció de convivència social superior, a l'es-tació, al Palau Nacional, al Ritz.

Reconeixement tàcit de què la llengua no és un ins-trument polític, ans un sentiment històric; de què no par-lem i escrivim en català per esperit d'allunyament, sinó perquè en el català hi trobem el nostre centre i la nostra personalitat.

Admiració per la cultura catalana, cada vegada més ex-tensa i intensa.

5.000.000 de catalans que parlen, pensen i senten en català.

La representació, si no dels 22.000.000 d'espanyols, al-menys d'una part considerable de l'opinió que ja no veu en el sentiment liberal de Catalunya un fet de secessió, ans una necessitat d'allunyar-se d'un centre que també esclai-vitza el pensament i la ciència catalana.

Ortega i Gasset, el temperament més fi de l'Espanya contemporànea, parlava per primera vegada a Catalunya. Reconeixement per aquest home l'espiritualitat del qual és tan extraordinària i superior.

Al costat de "La mare de Déu" o de la descripció sen-timental de "Processó a muntanya", els crits subversius d'avantguarda literària de E. Giménez Caballero i els "ki-kirikics" de Gómez de la Serna, que no tenen res a veure amb la precisió jurídica de Ossorio i Gallardo; al costat dels homes del carrer que aplaudien l'home notable que ha fet de la ciència un fet literari com Gregorio Marañón, la gràcia democràtica de Fernando de los Ríos, sota la camisa emmixonada del qual hi batega un cor humanament liberal i socialista... Gent de forta envergadura esquerrana com Araquistain, Albornoz, Alvarez del Vayo, com Jimé-nez de Asúa, Pérez de Ayala, De Tapia, Lluís de Zulueta, Pittaluga, Lorenzo, són al costat d'altres personatges de forta envergadura dretana. Hi ha quelcom que agermana certs homes, i aquest quelcom és no res menys que CATA-LUNYA.

No és el Pireneu, la barretina, el porró, l'espardenya; no és el camp i la muntanya; no és l'ermita al lluny i el ramat de l'horitzó i el pastor que toca el flabiol... No;

aquesta gent d'Espanya no ve a veure aquesta Catalunya; tampoc no vénen a veure la Catalunya dels teixits, de les fàbriques, de les indústries; tampoc no vénen a veure la Catalunya accidental de l'Exposició. Vénen a veure la Ca-talunya de les lletres, de les ciències, de les arts. Aquesta Catalunya més subjecta que cap altra, perquè era esperit, era ànima.

Era la "Fundació Bernat Metge"; eren les editorials innombrables de Barcelona que en sis anys, quatre mesos i tretze dies, en contra del que suposava el difunt Dicta-dor, no han minvat la tasca prolífica, ans l'han augmentada obrint les portes a les joventuts intel·lectuals o donant al poble el llibre que volia; era l'obra científica dels nostres homes pensada i escrita en català; era l'art pur dels nos-tres artistes que han realitzat una obra terral sota el signe de la Mediterrània; era tot allò que és esperit que s'anava agermanar amb ço que també era esperit i ànima de l'Es-panya secular.

Ni L'ESQUELLA DE LA TORRATXA ni la seva germana "La Campana de Gràcia" han sentit mai un arre-lat desafecte per l'Espanya liberal i democràtica. Sempre hem cregut que el problema polític de Catalunya, que és un problema de cultura, tindria satisfacció en un règim democràtic autèntic.

L'arribada d'aquests homes que, tant si són de dreta com d'esquerra, senten la responsabilitat del respecte a la cultura, i els homenatges d'aquestes hores que hem passat junts, ens conviden, més que al comentari, a la meditació.

Ja han passat els crits, les ovacions, els entusiasmes, els visques, les abraçades. Ja torna a estar el carrer isolat i els transeünts a seguir el seu camí de cada dia. ¿Què en resta, de les festes de confraternitat? ¿Resten tan sols els comentaris periodístics, els articles que han sortit i que encara sortiran en alguns setmanariets? ¿Restarà també un desig d'anar a la solució del problema polític d'Espanya, que és un problema d'organització de l'Estat? Aquest és el problema. Ja hem vist què la Constitució del 76 no pot anar; ja hem vist que la trista organització de l'Estat fo-namental en la província no pot donar res de sí. Els fenò-mens geogràfics d'Espanya porten implícitament proble-mes de política estructural que bateguen per ésser resolts. Catalunya, València, el Nord, Andalusia, volen seguir una via personal. La unitat francesa no respon, en el nostre país, a un fet alliberador com a la República veïna. Nos-altres tenim un problema d'organització estatal més en con-vivència amb el de l'Alemanya d'aquests anys.

Cada personalitat ètnica és una cultura a defensar. Cap cultura no pot viure sotmesa a la dictadura d'una altra cultura que, per voler-se imposar, deixa d'ésser cultura. Totes les cultures, reunides, poden donar una florescència espiritual. Defensem una cultura, la nostra, la catalana; però és que no podem oblidar que darrera d'ella hi ha un poble.

FRANCESC MADRID

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA
GOVERNATIVA

FAIXA I CAIXA

Nosaltres, francament, no comprenem com la gent pot canviar d'actitud amb tanta facilitat. I no diem canviar de manera de pensar, perquè certa mena de gent no pensa de cap manera.

Diem això pels que fins ara eren al costat de la dictadura, que els havia donat un lloc i una posició, i ara, per a seguir mantenint aquesta posició, són els primers de renegar de la dictadura.

Si no tinguéssim por de demanar massa, demanaríem un xic més de vergonya. Perquè, senyors—senyors és un dir—, potser en farem un gra massa!

Nosaltres no ens pensàvem que ésser alcalde o regidor tingués tanta importància. El càrrec d'alcalde o regidor no el creïem voltat de tants encisos. Ni creïem que la vara d'alcalde o la faixa de regidor tinguessin un atractiu tan gros.

Aquella dita de "faixa o caixa", que molts atribueixen al general Prim, deu tenir una altra paternitat. N'estem gairebé segurs.

Això ho devia inventar un regidor, un regidor que s'anticipà a la "Unión Patriótica". I no devia dir "faixa o caixa", sinó "faixa i caixa", referint-se a la caixa municipal.

D'altra manera, no es comprendria aquesta manca de delicadesa, de pudícia, dels homes que ahir eren els més fermes puntals de la "U. P.", i avui voldrien borrar aquestes dues lletres de l'alfabet.

Ha mort la dictadura. Però els Ajuntaments i les Diputacions encara són plens d'homes de la dictadura. I és que, en el fons, ells no són homes de res. Estan empeltats de penell, i es decanten segons d'on bufa el vent.

De totes maneres, nosaltres els creïem més vius. Per què volen seguir al lloc d'abans? Que no ho venen que la "faixa" encara la podran lluir, però que la "caixa" ha quedat buida?

VIRAI

AGREDOLÇOS

TIRANIES

Al "Diccionari Filosòfic", on s'hi troba una mica de tot, s'hi troben també unes paraules — molt justes — sobre la tirania.

Voltaire, de primer, la defineix. La tirania, diu, és el govern d'aquell que no coneix més lleis que el seu caprici, que disposa dels seus súbdits i de llurs béns amb completa arbitrietat.

El poble veu en la seva caiguda o en la seva mort — esdevinguda gairebé sempre en circumstàncies tràgiques — un càstig de Déu, i un alliberament...

El nostre Bernat Metge, en la descripció que fa en "El Somni" de l'infern, ja posa en les seves pregoneses més recòndites "aquells que no feren justícia i menysprearen Déu."

"Aquí estan semblantment — diu, en efecte — aquells qui han traïda la pàtria, i l'han subjugada a tirans, o per pecúnia han ordenades o retractades lleis, ordinacions i es-

tatuts no degudament, i els qui han jagut carnalment amb llurs filles i cosines..."

Es curiós de remarcar com Bernat Metge condemna a les mateixes penes els més grans concupiscents, els de la política i els sensuals.

Ara bé, geure carnalment amb filles o cosines és, en veritat, una cosa nefanda, digne de les aïres del cel i del menyspreu dels homes. Però tot es queda a casa. No afecta, almenys directament, la cosa pública. No enclou afront ni injustícia per a les altres famílies, per als altres homes.

Però deixem el "Somni" i tornem a la realitat, tornem a Voltaire. Voltaire distingeix dues classes de tiranies: la tirania d'un sol i la tirania de molts. "Aquesta tirania de molts — escrivia Voltaire — seria la tirania d'un estament que envaís els drets dels altres estaments, que exercís el despotisme emparat amb lleis corrompudes per ell mateix."

I davant l'enormitat que un estat de coses així inclou, Voltaire cuita a constatar: "No existeix, sortosament, aquesta mena de tirania a Europa."

Voltaire va néixer en 1694. Va morir en 1778. Va viure, doncs, en ple segle XVIII. Si Voltaire hagués viscut en els segles XIX o XX hauria hagut de fer, en escriure aquestes darreres línies, una excepció: hi ha un país d'Europa, en efecte, on aquesta tirania existeix, i existeix emparada, encara, per una llei espúria.

I és mil vegades pitjor — parla el mateix Voltaire — aquesta tirania de molts que la tirania d'un sol. És possible, de vegades, que un tirà repari els seus torts cedint a les insinuacions d'un parent, d'un criat, d'una amant, del confessor... Però una tirania de molts és inaccessible a totes les seduccions...

Si les lleis m'ordenen de prosternar-me davant un tirà, és una genuflexió el que em cal fer... Però si els tirans són 1.000, 10.000, 100.000... són 1.000, 10.000, 100.000 genuflexions que em pertoquen...

I quan, senyor, quan, quan tindrem els genolls definitivament assegurats?

PEROT

Retorn

Adéu, hivern, varist i saturnal
hivern, encès com una rosa tendra
venia a apunyalat-te Carnaval,
amanit amb responsos de la Cendra.

No et val la pompa soterrant els cors,
amor vol unes altres meravelles
que tornaran les fruites i les flors
als braços tornejats de les donzelles.

Escolta, hivern, el cant de la pubilla
que obre la sina al gran delit del jorn
perquè el cel és tan blau i el sol hi brilla
amorosint la joia del retorn.

Dintre la llum embriagant del cel
hi pressentim futures delectances
que la saó ja ha penetrat l'arrel
i rebroten les nostres esperances.

Primavera dels cors, omple la vida
de les teves rialles delirants,
que el teu perfum sature l'embranchida
i ens faci més amics i més amants.

Adéu, hivern, no ens robaràs la bresca,
no ens has vençut ni ens venceràs després,
torna a cantar la matinada fresca
i ens estimem cada vegada més!

M. BARRERA BONET

D'UNA CONFERÈNCIA DITA SOBRERREALISTA

Una posició barroera i vulgar

Fa uns quants mesos, el personatge Salvador Dalí tingué una idea lluminosa: aprofitar-se de l'estat d'avorriments general en què es trobava el públic a conseqüència d'una censura que tant pesava sobre els diaris polítics com damunt les pantalles cinematogràfiques, per assegurar-se una publicitat a base d'una posició excèntrica.

El personatge Dalí, doncs, pintor inferioríssim a molts d'altres artistes de casa nostra que no han aconseguit la cotització que dona una bona propaganda, va tenir la bona pensada de pronunciar una conferència plena d'originals estupideses, disfressades d'estridència, davant d'un públic curiós i desitjós de divertir-se, que s'atapei en una sala d'art del carrer de Petritxol.

Els diaris barcelonins varen caure en el parany i feren, per complaure llurs lectors, el joc comercial del personatge Dalí. Han passat uns mesos, ha caigut la dictadura, i l'opinió pública s'havia oblidat completament dels trucs més o menys divertits dels pintors sobrerrealistes.

L'afany col·lectiu d'exigir responsabilitats polítiques als paràsits de la dictadura, la impaciència patriòtica i humana de veure ampliada l'amnistia per als nostres germans empresonats o exiliats, la consciència de la responsabilitat històrica de la nostra generació davant el fet polític hispànic, han monopolitzat l'atenció del nostre poble després pretesos grans èxits de les seves obres als cafès de París. de sis anys d'una compressió espiritual absoluta. I el per-

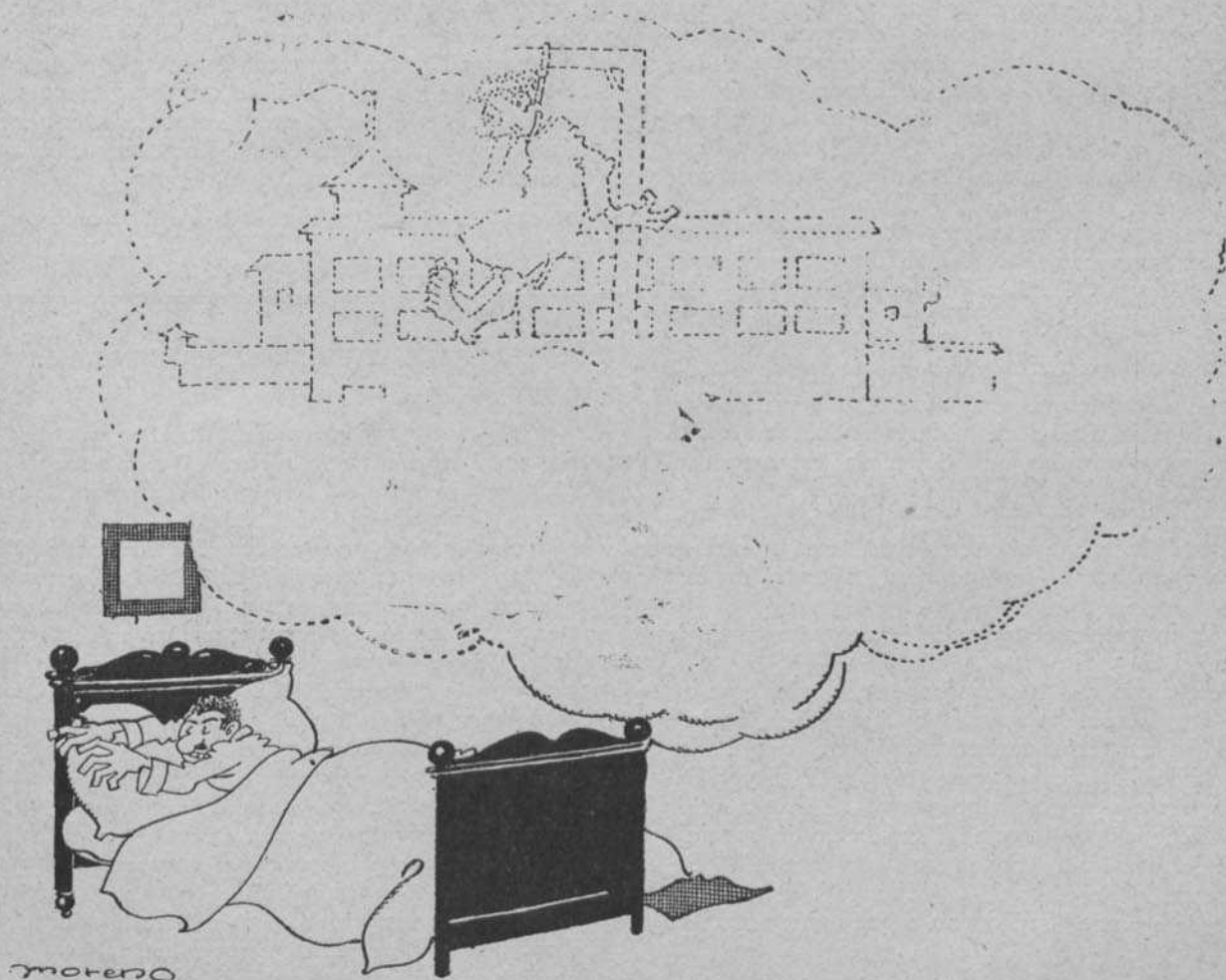
sonatge Dalí, davant d'aquestes circumstàncies, s'ha trobat oblidat, ha vist que el seu paper baixava als soterranis, que la Premsa no tenia ni una miserable gasetilla per als I ha hagut de fer un veritable "tour de force", ha hagut de recórrer al "més difícil totavia" en una mena de clam desesperat que dissabte passat va fer des de la tribuna de l'Ateneu Barcelonès, tribuna que, dit sigui de passada, no devia sentir-se gaire honorada en oir les inconcebibles barroeries que varen sortir de la figura maquillada del personatge Dalí.

No som partidaris del mutisme. Preferim el lliure comentari. Per això denunciem, no la posició de comerciant i truquista vulgar de l'esmentat personatge que renega del seu país i ofèn amb defecacions nauseabundes la memòria d'Àngel Guimerà, sinó l'hospitalitat que se li acorda en entitats dignes i honorables com l'Ateneu Barcelonès...

Defensors del lliure comentari, no hem de portar el nostre esperit de llibertat fins a permetre que la gent barroera, estúpida i vulgar, pretenguin distreure la nostra joventut en moments greus i palpitants de la nostra història amb indecències de mal gust i amb actituds deshonorants que en qualsevol altra banda exigirien la intervenció d'un alienista.

Adhuc per humanitat, l'abstenció en aquesta mena d'actes és la posició més recomanable. Si es tracta d'un mercader conscient, és humà d'isolar-lo en uns instants en què cal conservar el caliu d'una espiritualitat naixent. Si es tracta d'un inconscient, és humà de no divertir-s'hi fent-ne un espectacle.

DOMÈNEC DE BELLMUNT

Els somnis d'un regidor de la Dictadura.

LA CAIXA D'ESTALVIS DEL BARCELONÍ

—Quantes "peles" hi deu haver?

Discos

—Bebé Daniels ens canta dos trossos de la pel·lícula sonora "Rio Rita". "You're always in mi arms" i "If you're in love you'll waltz", que és l'interpret de la pel·lícula.

—Tino Folgar ha impressionat dos cançons de la Revista "Rose Marie", on llueix les seves facultats.

—Sepepe, acompanyat de chor, canta una paròdia del xarleston "Cómprame un negro", amb molta vis còmica.

—La Banda de l'Hotel Nacional de Madrid ha impressionat un pas-doble titulat "Ovación y vuelta"; després a l'altra cara, "Si vas a París, papà", un one-step corejat que es farà popular pel seu ritme atractiu.

—L'Orquestra Victor i Nat Shilkret. "Some sweet day", de la pel·lícula "Children of the Ritz" i Lady Divine, un vals d'agradable melodia, de la pel·lícula "Trafalgar".

—L'Orquestra "Demon's Jazz", dirigida pel mestre Demon, l'inquiet músic que dirigeix totes les actuacions de la Josefina Baker, al Principal, ha impressionat la Revista "29", que, segons notícies que tenim, la estrenaran al "Teatre Nou".

"No ho diguis" i fox, amb la sàtira lletra de Madrid i Solsona i una "Java", totes dues amb música de Demon, una placa que es farà popular i obtindrà un èxit de venda.

També ha impressionat un xotis i una masurca de la revista "Por si las moscas".

—La Companyia del "Gramofon", seguint el gust del públic, ens presenta, aquest mes, "El Alma de la copla", interpretada pels mateixos artistes que l'estrenaren a Madrid: Pena, fill; Guerrita, senyora Adamuz, i senyor Paris. Heu-vos ací els trossos impressionats: "Escena de la bronca", "Malagueña de la reja", "Fandango de la reja", "Fandango del desafío", "Fandango de la cacería", "Seguidillas", entrada de Gabriel, i "Milonga".

"La voz de su amo" sap donar el que agrada als seus clients.

BAMBI

Art i Artistes

SALA PARÉS

L'actualitat artística està aquesta setmana circumscripita a can Maragall, on hi exposa el noi de la casa les seves escultures, i el pintor Agustí Ferré unes teles que val la pena de parlar-ne amb deteniment.

Des del Ticià ençà, sempre hi ha hagut pintors enamorats del procediment de destacar les figures en els primers termes amb colors brillants, sobre fons llunyans i de fons blaus-grisos, aconseguint així donar una preeminència buscada a les figures centrals, essent tota la resta accessori per emmarcar-les.

Aquest estil de pintar ha tingut molts conreadors entre els pintors castellans, eminents alguns d'ells, i pocs a casa nostra; En Ferré és un d'ells. Tot té, però, els seus inconvenients i el més gran és que si bé és veritat que amb facilitat es crida l'atenció sobre el principal subjecte de la pintura, en canvi es remarquen de seguida els defectes de construcció.

L'Agustí Ferré es ressent d'això; pinta amb gust, acooreix bé i fins dibuixa correctament... a trossos, puix al costat d'una dificultat tècnica resolta amb traça, hi veureu una ensopegada d'aprenent en el lloc més fàcil de dibuixar.

No coneixem l'artista, però diríem que és un bon pintor no equilibrat encara del tot, sia per joventut, sia per temperament. En conjunt, l'obra d'un que en sap i farà coses bones.

* * *

En Maragall marca un avenç cada cop que exposa, i ara les ha emprès amb obres de més empena que mai, per les quals no està encara prou format. Hi ha, però, un temperament i moltes ganes d'obrir-se camí; amb aquestes condicions pot i deu arribar lluny.

BORIEL

ENS HA ESTRANYAT MOLT LA PRESENCIA DE CERTA GENT...

Ja, en el banquet dels advocats, hi trobarem una sèrie d'avocats que no havien d'ésser-hi per res... Què hi feien, en aquell àpat? Ells, que han estat al costat de la Dictadura, ¿anaven a honorar aquelles víctimes de la mateixa?

Ara hem vist, en el sopar dels intel·lectuals, moltes pseudo-personalitats que, en les hores de la Dictadura, no tan sols arribaren a negar la seva nissaga catalana, sinó que també ajudaren a aquella a rebentar i a desfer tot el que tenia una significació espiritual catalana. Es que els deixarem conviure? Es que els donarem carta de ciutadania? Ja us heu fixat ben bé amb qui sopava al costat vostre? Són els mateixos que cridaven a les arribades d'altres vegades, els que es posaven en les fotografies al costat del Dictador, els que renegaven d'un passat catalanista i es desfeien en compliments "aristocràtics" i grotescs...

Senyors: cal tenir la vergonya dels sentiments antics. A nosaltres fins ens arriben a merèixer respecte els pocs socis que resten de les U. P., perquè, si més no, enfronten el ridícul de les concepcions dictatorials; però aquesta gent caragirada i cínica no poden conviure entre persones honorables.

Per higiene social, cal treure'ls o advertir-los que la seva presència és francament indesitjable.

L'ànima nua. Poemes de Jaume Rosquelles i Alessan.

Ens trobem davant d'un veritable poeta. I d'un home, cosa que no passa cada dia. D'un home que, noblement, ens diu, abans de començar el llibre:

“Com una Venus, per l'ardenta rua
dels versos, l'he jaquit.

Si no és prou bella per anar tan nua,
tireu-li un vel: l'oblit.”

No és un gest de falsa modèstia. És un gest honest, honrat, de noble orgull.

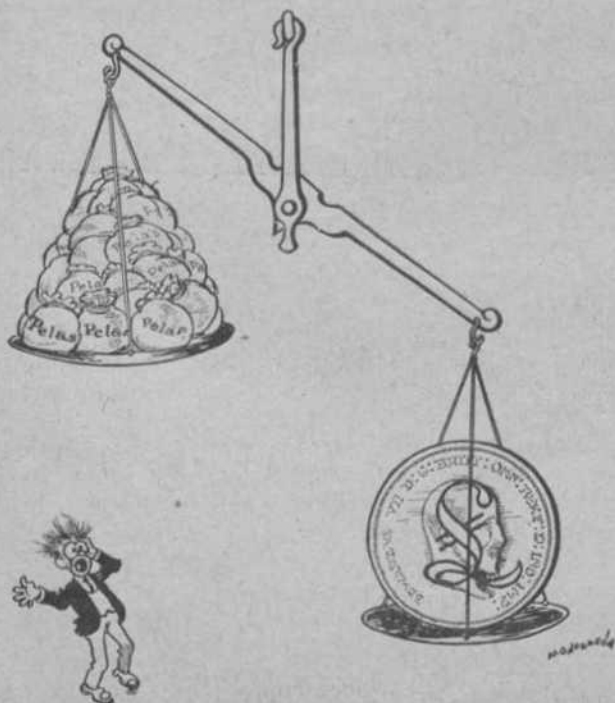
Però no calia l'advertiment. No tirarem el vel de l'oblit damunt la nuditat de l'ànima que ens ofrena el poeta, perquè aquesta nuditat és bellesa.

Jaume Rosquelles i Alessan és un poeta sincer, pur, que canta pel goig de cantar. Així el seu cant, més que actual, és etern. O sigui: no empra una lírica manllevada per a posar-se a to amb les circumstàncies. No és un poeta circumstancial, ni pot tòrcer i girar la seva lírica, la pròpia, la que és consubstancial amb ell.

Amb “*L'ànima nua*”, Jaume Rosquelles ha escrit un dels llibres de versos més considerables de la nostra època.

Els exiliats de la dictadura. Reportatges i testimonis, per Francesc Madrid.

Heu-vos ací un dels llibres més importants de Francesc Madrid, encara que ell, en unes “Paraules inicials” que serveixen de pròleg, vulgui llevar-li tota importància. D'ell, d'aquest llibre, diu l'autor: “Es un llibre fet d'actualitat, de passió, de vida”.

I diuen que no puja la pesseta? I de quina manera!

I aquest és, als nostres ulls, el seu principal mèrit. Amb passió i amb vida s'escriuen els grans llibres. Quan se tracta, com ara, d'un reportatge, cal afegir-hi agilitat. I d'agilitat no n'hi falta a l'autor d’“*Els exiliats de la dictadura*”.

Francesc Madrid és un gran periodista, un dels millors periodistes de la nostra terra. El qui escriu aquesta nota l'ha comparat, en certa ocasió, a Albert Londres, el magnífic repòrter de “*Au bain*” i “*Le chemin de Buenos Aires*”. Francesc Madrid, per una ambició molt lògica i molt noble, intenta encarrilar les seves activitats vers altres gèneres literaris. Però nosaltres creiem que quan està millor és fent periodisme. Avui, ésser un gran periodista és tant com ésser un gran dramaturg. A Catalunya —i a Espanya— creiem que ningú com Francesc Madrid pot tractar el reportatge amb més nervi, amb més agilitat, amb més vitalitat.

Per aquest llibre hi desfilen Trotzki, Lenin, Masarik, Ruben Dario, Carles Esplà, Blasco Ibáñez, Francesc Macià, Ventura Gassol, Santiago Alba, Joaquim Maurín, Andreu Nin, Eduard Ortega i Gasset, Daniel Cardona, Rodrigo Soriano, Corpus Barga, Josep Pla, Unamuno, molts i molts altres.

“*Els exiliats de la dictadura*” és un reportatge veritablement sensacional que la gent llegirà amb interès apassionant.

Flors primerenques. Poesies de Manuel Bassa i Armengol.

Hem llegit aquest llibre amb l'atenció que ens mereixen els llibres dels joves.

Els versos de “*Flors primerenques*” són potser massa ingenus, poc treballats. Però revelen un poeta que, amb el temps, si treballa amb fe, farà coses ben estimables.

ALHPA

Versos

Versos...

versos fugint de la ploma,
qui s'adona
del lligam que us enduu
per l'etern, per l'espai, per la vida!...
versos de goig, versos sens mida,
trossos de pensa ensopida,
versos,
plor del poeta, del boig,
versos de nit, versos del matí roig,
estoig
de folla pregària d'amor!...

Versos,

compàs d'una parla de foc,
versos...
espill de la dansa del cor,
versos...
retalls d'una vida d'esplai
que no finirà mai!...

Anell daurat de pensa retuda sense ajuda,
xiscle estrident que hipnotitza l'esperit,
fibra trencada de l'ànima morta,
quadriga immensa que ens obre la porta
de l'infinit...

F. P. R. i C.

—Abans, quan fugien, ja'ho veies. Ara fugen, i no passa res.

Acció de gràcies

A les cent-deu-mil dones catalanes que, orgullosament, han signat els plects de demanda d'amnistia.

A totes les nostres mares, mullers, germanes, amigues, que, allunyades de la política absolutament, han intervingut en la gesta més heroica de la nostra terra.

A la dona catalana, la mestressa de la nostra llar, la que ha estat i és la nostra companya i de la qual cosa ens honorem.

A totes les que, fent-se ressò del que és la santa llibertat, han posat els seus noms un sota l'altre,

Dedico aquesta acció de gràcies.

Gràcies, dones, noies; les qui la vostra posició permet que visqueu amb comoditat; les qui trebal·leu en nostres viles i ciutats; les qui teniu al costat vostre tots els ho-

mes volguts i les qui, per ésser algú vostre reixes endins o en l'exili, ploreu la seva absència.

Gràcies, gràcies a totes! La vostra gesta perdurará per sempre més en el cor dels homes de la nostra terra.

Catalunya no oblidará mai, tampoc, el dalit amb què heveu treballat causa tan sagrada, i és just que, particular o col·lectivament, us en donem les gràcies.

Els qui estimem el terror que ens ha vist néixer; els qui sentim l'orgull que la vostra sang corri per les nostres venes, us diem:

Els homes de Catalunya regradien de tot cor la gesta heroica de les dones catalanes en l'any 1930, i esperen un moment oportú per tal que, recíprocament, us poguem pagar la vostra bondat, única a la terra!

DOMÈNEC DIUMENGE

Catalunya i els intel·lectuals castellans

Vosaltres repetireu allò de Cervantes... "Barcelona, archivo de la cortesia"...

TELO ENLAIDE

ROMEA

La reestrena—l'estrena veritable—de "La Dolorosa", de Ventura Gassol, ha estat un triomf apoteòsic i merescudíssim. El públic, amb un entusiasme frenètic, aclamà el nom gloriós del poeta. Ha estat un gran encert de Pius Daví celebrar la funció del seu benefici amb aquesta obra.

L'any passat, el dia de l'estrena, elements indesitjables, amb la seva intervenció estúpida i inoportuna, no ens deixaren escoltar l'obra amb tranquil·litat.

Ara que hem vist i escoltat l'obra amb tota atenció i tota devoció, podem dir que "La Dolorosa" de Ventura Gassol ens sembla una de les obres més belles, més cabdals del nostre teatre poètic.

Obra d'ampia volada, de gran força lírica, que mai no perd el seu caliu d'humanitat, ve a enriquir la nostra dramàtica amb una aurèola de triomf.

Avui benefici de Maria Lluïsa Rodríguez en el paper de «Baby, la Ventafocs núm. 52»

Heu-vos ací la gentil, potser la més gentil actriu del teatre català. És jove, és formosa, és intel·ligent i és sensible. En pocs anys ha passat a ocupar un dels llocs més preeminents de l'escena catalana. Maria Lluïsa Rodríguez, amb el seu aïret romàntic, la seva gràcia entremaliada, la seva sensibilitat exquisida i la seva bellesa infantil, ha sabut recollir totes les admira-

cions del públic de Catalunya, que troba en ella una de les seves artistes preferides.

En celebrar, aquesta nit, el seu benefici amb l'estrena d'una adaptació d'una comèdia nordamericana que ha escrit el nostre company i amic Francesc Madrid, expressament, titulant-la "Baby, La Ventafocs núm. 52", i amb el monòleg d'En Rusiñol "La primera carta", Maria Lluïsa Rodríguez celebra, com tots els artistes, el seu sant teatral. La funció de benefici és, per als que treballen en el teatre, com el dia en què els catòlics reben les felicitacions per ésser la data del sant sota l'advocació del qual van pel món.

Maria Lluïsa-Rodríguez, simpàtica, riallera, és l'actriu que ens fa somriure davant de la vida, i la seva presència en escena sempre és saludada per la satisfacció del públic. L'ESQUELLA DE LA TORRATXA no volia deixar passar aquest dia sense retre un homenatge a la cordial actriu que, aquest any, com ja s'ha fet constar en altres periòdics, ha tingut el gest, ben de dona catalana, de deixar l'estudi i la tasca per a cercar signatures per a juntar-les a totes aquelles que demanen l'amnistia dels nostres exiliats i la llibertat dels nostres empresonats.

Aquest bell gest de Maria Lluïsa Rodríguez li hem d'agrair remarcant-lo ben significativament.

TANGO QUE TORNARÀ A ÉSSER DE MODA

"Quítate la caretita..."

NOVETATS

"Vivim a les palpentes" és el títol de l'obra nova que ens ha donat Pous i Pagès. No és pas—al nostre entendre—la seva millor comèdia, però és una comèdia molt important en la seva important producció.

El que més ens plau en la modalitat emprada per Pous i Pagès en les seves darreres comèdies, és la facilitat. Ja no és l'autor dur i cantellut—i genial, val a dir-ho—de "L'endemà de bodes". És el mestre que ha arribat a dominar total i absolutament la mecànica teatral. Amb la més ínfima quantitat de matèria dramatitzable, o gairebé sense aquesta matèria, Pous i Pagès ha escrit mantes vegades una comèdia nova, fresca, deliciosa.

En parlar d'aquest autor, podríem dir: "Pous i Pagès o la facilitat". Veient les seves darreres comèdies, fa l'efecte que, ço que per a altres autors és dificultat i lluita—visió del conflicte dramàtic, psicologia dels tipus, agilitat del diàleg, etc.—, per ell és facilitat planera. Encarrila les seves comèdies amables, i les deixa lliscar. I les comèdies llisquen, llisquen sense un sotrac, sense un entrebanc, sense una violència, fins a ar-

Dijous, dia 3 FRANCESC MADRID

signarà a la Llibreria López,
Rambla del Mig, 20, els
seus darrers reportatges,

Els exiliats de la Dictadura

a tots els compradors.

ES EL LLIBRE DE L'ANY

ribar al final i arrencar, espontani, l'aplaudiment del públic. Així ha passat amb "Vivim a les palpentes".

Sense que això vulgui dir que es tracti de comèdies frívoles i sense cap transcendència. Potser, amb tot i el seu to lleuger i senzill, són més transcendents que moltes altres. Sobretot, aquesta, "Vivim a les palpentes", d'un noble to patètic, d'una noble emoció.

Cal remarcar la interpretació acuradíssima i justa que a aquesta obra dona la companyia de "Novetats", sobretot les senyores Morera i Fornés i els senyors Gimbernà i Aymerich.

Manuel BORRELL i MAS

ESPANYOL

"Patacot i Mandinga". Heu-vos ací el títol del nou vodevil estrenat en aquest teatre. El signa Pere de Riudevitlles, pseudònim d'un distingit periodista que tots coneixem.

PASSARELL

EL PUPÍ

No em queda altre remei...

L'obra no és pas res de l'altre món, cosa difícil d'aconseguir en un gènere tan explotat com el vodevil. No té, naturalment, cap transcendència. Però resulta entretinguda, fa riure molt—que és el que es tractava de demostrar—, té situacions d'una gran força còmica, tipus molt ben dibuixats, i, sobretot, la companyia hi fa aquelles acrobàcies que tant plauen al públic de l'Espanyol.

APOLO

Amb "La rosa del azafrán", els autors han aconseguit un èxit merescudíssim. Exit al que ha ajudat la bona interpretació que a l'obra ha donat la companyia Saus de Caballé. La música de "La rosa del azafrán" l'ha escrit el mestre Guerrero, que es va convençent que ja no es pot fer música de xim-xim. El llibre l'han escrit els senyors Romero i Fernández Shaw, autors d'altres llibres ben elogiats, entre ells el de "Doña Francisquita".

En aquesta obra nova, tot és ponderat i harmònic: el llibre i la música. Tot té un to de bon gust i de discreció.

Cal elogiar la interpretació que la companyia dirigida per Pere Segura dona a l'obra.

COMIC

Després de l'èxit de Cleopatra, el de "Venus Genitrix". Vicens Pardo i Isidre Rosselló estan de sort.

Val a dir, però, que s'ho mereixen. Tant l'un com l'altre són treballadors i posen fe en el seu treball.

"Venus Genitrix" és un espectacle molt ben resolt, i molt interessant. Un dels elements primordials, un dels més importants factors de l'èxit, és la presentació, la riquesa de la presentació. Aquest element no manca pas en "Venus Genitrix". Riquesa, bon gust, un decorat esplèndid, un vestuari tan esplèndid com el decorat.

Amb aquests elements, i amb la valuosa col·laboració de Cèlia Albareda, Vicens Pardo i Isidre Rosselló, autors respectivament del llibre i de la música de "Venus Genitrix", han obtingut un gran èxit.

A. S.

ENTREACTES

Al Talia

El dissabte de glòria diuen que hi estrenarà una obra Josep Maria de Sagarra.

Al Romea

Preparen l'estrena d'"El carrer", obra que ha traduït Milla-Raurell.

A l'Espanyol

També destinada al dissabte de glòria, Lluís Capdevila ha lliurat una obra a l'empresa d'aquest teatre. Destiguem que amb aquesta obra el Dissabte de Glòria sigui veritablement gloriós per al nostre amic.

Si no heu llegit "Els exiliats de la Dictadura", el reportatge sensacional de Francesc Madrid, compreu-lo i llegiu-lo de seguida.

Es el llibre polític més interessant que s'ha escrit en caure la Dictadura. En ell coneixereu els vostres homes i els que no ho són. És un llibre certament d'història contemporània, en el qual es descriuen molts dels successos que fins ara havien restat inèdits per al públic.

Festa major

Il·lusioneta florint
d'aquell cor que ha anat patint
entre el fred i l'escalfó...
llagrimeta rodolant
de la nina d'un galant
que tremola d'emoció...
La fretura s'ha parat
i a l'orella els ha parlat:
Tremoleu: Festa Major!

Quin neguit i quina angoixa
té la nina del pit blanc!
Pensa, calla, es torna roja...
i en guaità, ja està dançant.

La llumeta presumida
és el bru del seu cabell;
la garlanda compungida,
el cor de la seva anell.

Música, dansa, fol·lia,
de tot n'ha d'arribà el dia
mentre passa ço present;
el cervell s'encén, s'eixampla,
la mirada es fa més ampla
perquè esclati el pensament.

Jocs d'amor amb riallada,
llavi roig i ull lluent,
envelat ple de boirada
d'una festa entronitzada
entre terra i firmament.

I el rellotge té més cura
de cridar amb sa cançó...
no fan cas de sa figura
ni del mall que tant augura
quan s'escampa el seu ressò.

Oh fol·lia humanitzada,
de somris emmetzinada...
cos de fera i veu d'ocell!...
Ets color desfet sens mida
perquè et doni vera vida
l'agudesia d'un pinzell.

Giravolta, gaia festa,
giravolta sens parar!
Cada crit t'és una fulla
arrencada per l'agulla
d'un cronòmetre llunyà!

F. DE P. RIBAS CLOTET

—Em sembla, mestressa, que haureu de plegar, perquè ja van regalades.

Adreceu, avui, divendres, una tarja postal al President del Consell de Ministres, escrivint-hi solament aquestes dues paraules: "Amnistia-Llibertat", i la vostra signatura.

No us en descuideu! Feu-ho pels nostres germans a.s.sents i pels qui, innocents, resten empresonats!

Som del parer del comte de Güell. Tothom ha de sentir la mort de Primo de Rivera. Més, molt més, els catalans. El dictador, un dels principals culpables de la disbauxa dels sis anys darrers, devia haver viscut un xic més... fins que, exigides les responsabilitats, hagués desemmascarat els altres.

D'acord amb què l'antic Passeig de la Creu Coberta s'anomeni, d'avui endavant, Avinguda de Pompeu Fabra. D'acord, doncs, i que l'Ajuntament es recordi de la voluntat del poble i honori el gran filòleg.

Pallissa rera pallissa, el nostre primer club ha estat allunyat del primer lloc del Campionat de Lliga. Fa llàstima. I el bo és que, partits amistosos, els guanya.

CONYAC VALDESPINO "F. L. B." I "EXTRA"

Ens sembla que, amb menys notes i més bona voluntat per part de tots, podrien haver conseguit alguna cosa.

Diuen que En Vallès i Pujals es passa al camp republicà. Es el millor que podia fer. Així podrà reeditar el seu "Elogi de Catalunya" canviant simplement el nom de Catalunya pel de República. Els republicans no miren tan prim, amb els plagis, com els borbones de "La Veu".

S'ignora si el pròleg de la nova edició l'escriurà el senyor Lerroux.

Un diari publicava, l'altre dia, la següent gasetilla: "conferència per als idiotes".

No sabem si el local on devia donar-se va veure's gaire concorregut, car de moment vàrem creure que l'esmentada conferència era la que havia de donar Salvador Dalí.

Després, però, vàrem veure que es tractava d'un error del caixista: el qual havia llegit "idiotes" en comptes d'"idistes".

D'ara en avant a l'estat de Virginia, als Estats Units, les eleccions es faran elèctricament.

Nosaltres no demanem tant.

Ja ens acontentaríem que es fessin "sincerament".

Sembla que amb els darrers esdeveniments, els membres anquilosats de la U. P. s'han mogut una mica...

Però que consti: només els fa moure un mort...

El senyor Esteve, preocupat

Estic massa gras; em sembla que rebentaré

Ara, però, la contristada U. P. deurà quedar morta i ben morta...

Ja ho diu la dita:

"Morta la cuca, mort el verí".

J. M. C.—No passaria.

D. T. (Manresa).—Ara ja és mort, i seria cruel publicar el dibuix que vostè ens envia. Pau als morts.

A. D.—Aquesta vegada no ens acaba d'agradar.

A. B.—En efecte, vostè té raó en part. Però pensi que no serveix de res ésser implacable amb els morts. Cal ésser-ho amb els vius. I d'aquests encara en queden. Contra aquests anirem sempre.

Ll. Ll. i V.—Van bé els versos. Intentarem publicar-los, però passant-los a "La Campana". Si no els veu publicats, pensi que no és culpa nostra.

Mingo Revulgo.—Com aquest pseudònim és castellà el canviem pel de "Manuel Ràfols", i l'article passa a "La Campana".

C. R.—Li hem contestat mantes vegades des d'aquesta secció, encoratjant-lo per tal que seguis treballant. Els dibuixos que ara envia, encara no estan prou bé, però desitgem, per a bé seu, que no siguin l'"último suspiro". Amb el temps, pot fer coses acceptables.

P. R.—No passaria pas.

M. B. B.—Anirà.

V. C.—Aquesta vegada no ens agrada prou.

Imp. "L'Esquella" i "La Campana", Om, 8, Barcelona

L'alcalde diu que no convé parlar d'amnistia. Nosaltres també som de la mateixa opinió. Que la donin tot seguit i no en parlarem més.

Diu que no hi ha prou llits per als folls.

No sé com no n'hi ha més encara, després d'aquests sis anys darrers.

A Sùria s'han declarat en vaga uns 300 obrers miners.

A Sùria sols els mancava això. Gairebé totes les fàbriques han tancat les portes. Ara hauran de desertar i allò semblarà un cementiri.

Amnistia! Amnistia!

Perdó, no! Justícia!

No es pot navegar entre dues aigües.

S'imposa la frase de Shakespeare en Hamlet: "Ésser, o no ésser!"

Exposició de Barcelona 1930

Oberta des de les 10 del matí, fins les 9 de la nit.

Preu d'entrada al recinte 1,05 pessetes

PALAU NACIONAL

Obert des de les 10 del matí fins les 4 de la tarda.

Preu d'entrada 1,05 pessetes

PALAU DE L'ART TEXTIL

Secció de luminotècnica amb sorprenents demostracions tècniques de les diverses aplicacions de la llum en les Indústries i les Arts.

PALAU DE LES MISSIONS

Obert de 10 a 1 del matí i de tres a vuit de la tarda.

Preu d'entrada 0,50 pessetes

"PUEBLO ESPAÑOL"

Obert des de les 10 del matí fins les 9 de la nit.

Preu d'entrada 1,05 pessetes

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

AMADOR GARRELL

La vida d'En Joan Gralla

(Un vilatà del segle XIX)

Pròleg de PERE COROMINES

Preu: 3 pessetes

W. FERNANDEZ FLOREZ

Los que no fuimos a la guerra

La visión humorística de lo que fué la España neutral

Precio: 5 pesetas

EXIT FORMIDABLE

En deu dies 3000 exemplars venuts
del reportatge sensacional d'En

FRANCESC MADRID

ELS EXILIATS DE LA DICTADURA

Preu: 4 ptes.

LLUIS CAPDEVILA

Venus i els bàrbars

La darrera novel·la de gran èxit d'aquest
celebrat autor

Preu: 3,50 pessetes

PERE COROMINES

Les llàgrimes de Sant Llorenç

Una novel·la trèta de la vida real

Preu: 4 pessetes

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certícat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes

L'experiència

—Creu-me, si no hagués menjat tant, hauria tingut remei; el dejuni és una gran cosa.